

Priopćenje za medije

Luxembourg, 21. veljače 2022.

Jedinstveno tržište EU-a za investicijske fondove uglavnom još nije donijelo koristi

EU je izradio regulatorni okvir kako bi se uspostavilo jedinstveno tržište investicijskih fondova na cijelom području EU-a i zajamčilo da su ulaganja građana EU-a zaštićena. Međutim, EU nije ostvario sve ambiciozne ciljeve koje je postavio i brojne potencijalne koristi za ulagače i dalje se nisu realizirale, stoji u tematskom izvješću koje je danas objavio Europski revizorski sud (Sud). Cilj uspostave istinskog jedinstvenog tržišta investicijskih fondova nije ostvaren, a prekogranične aktivnosti i dalje su rijetke. Nadzor nad fondovima i dalje nije usklađen u svim državama članicama, zaštita ulagača na niskoj je razini, a sistemski rizici ne prate se na prikladan način.

Investicijski fondovi imaju ključnu ulogu u europskoj uniji tržišta kapitala jer pomažu ulagačima da svoj kapital rasporede na učinkovit način. Vrijednost imovine pohranjene u investicijskim fondovima u EU-u dosegla je 2020. gotovo 19 bilijuna eura. Gotovo 70 % tržišta fondova u EU-u i dalje je koncentrirano u samo četirima državama članicama: Luksemburgu, Irskoj, Njemačkoj i Francuskoj. S ciljem promicanja vitalnog i produktivnog sektora investicijskih fondova i zaštite ulagača, EU je poduzeo određene korake i izradio regulatorni okvir za investicijske fondove kako bi se zajamčilo da se na jedinstvenom tržištu primjenjuju slična pravila.

„Nadalo se da će integriranije tržište investicijskih fondova poduzećima u EU-u ponuditi raznovrsnije izvore financiranja te ulagačima pružiti bolju zaštitu i veći izbor”, izjavio je Rimantas Šadžius, član Suda koji je predvodio ovu reviziju. „Međutim, prekogranične prepreke i dalje postoje, na razini EU-a i dalje se primjenjuju različiti standardi nadzora te nisu ostvarene sve potencijalne koristi.”

Revizori su utvrdili da niz postojanih nedostataka i dalje ograničava koristi koje bi moglo donijeti ulagačko okruženje EU-a. Istinske prekogranične investicijske aktivnosti i dalje su rijetke: u većini zemalja EU-a investicijski fondovi distribuiraju se uglavnom na domaćem tržištu. Također su utvrdili da mnoge očekivane koristi za ulagače, kao što su manje naknade i veći izbor, još nisu ostvarene: troškovi su i dalje visoki te se znatno razlikuju od države članice do države članice. I dalje postoje prepreke ulasku na tržište, što znači da se još uvijek ne primjenjuju jednaki uvjeti. Revizori ujedno ističu da se na određene aspekte koji utječu na tržište, kao što su oporezivanje, lokalna potražnja i način na koji upravitelji imovine odluče distribuirati svoje investicijske fondove, ne može pružiti odgovor pravom EU-a.

No revizori ističu i da su mjere EU-a doprinijele povećanju transparentnosti investicijskih fondova. Ulagači su bolje informirani o rizicima, uspješnosti i troškovima ulaganja nego prije. Međutim,

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

ulagačima je i dalje teško usporediti različite fondove u EU-u. Isto tako, u raznim situacijama i dalje nisu primjereno zaštićeni, primjerice od naplate neopravdanih troškova prouzrokovanih netransparentnim prodajnim praksama ili od pristranih savjeta financijskih posrednika koji ih usmjeravaju na proizvode koji nisu odgovarajuće prilagođeni njihovim potrebama. Jedan je od problema u tom kontekstu manipulativni „zeleni” marketing: revizori ističu da upotreba tzv. ESG oznaka za fondove koji su okolišno i socijalno održivi trenutačno nije dovoljno regulirana te se one mogu zloupotrijebiti za prodaju proizvoda koji ne ispunjavaju visoke etičke standarde.

Revizori su također utvrdili određene probleme u pogledu dosljednosti i djelotvornosti nadzora nad fondovima. Agencija EU-a koja je odgovorna za to područje (ESMA) ulaže napore u promicanje usklađivanja nadzornih praksi, što vodi do veće kvalitete nadzora i manjeg broja razlika. Međutim, budući da za prikupljanje informacija ovisi o dobroj volji nacionalnih nadzornih tijela i spremnosti vlastitog Odbora nadzornih tijela, raspolaže tek ograničenim informacijama o tome primjenjuje li se u državama članicama jednaka razina nadzora i ne može mjeriti napredak u usklađivanju nadzornih praksi.

U sklopu revizije također je dovedena u pitanje primjerenost zakonodavnog pristupa Komisije: zakonodavstvo kojim se uređuje prekogranično reguliranje investicijskih fondova uglavnom se sastoji od direktiva, zakonskih akata kojima se od država članica traži da uvedu vlastite inačice pravila u skladu s vlastitim tumačenjem i okolnostima. Ta je praksa dovela do znatnih regulatornih razlika među državama članicama.

Revizori iznose niz preporuka za poboljšanje te situacije. Međutim, ujedno upozoravaju da za uspostavu istinskog jedinstvenog tržišta neće biti dovoljno samo uvesti manje izmjene u pravni okvir.

Kontekst

EU je 1985. uveo mjere kako bi se otklonile prepreke koje otežavaju prekogranično poslovanje investicijskih fondova u EU-u. Otad je fondovima i upraviteljima fondova sa sjedištem u jednoj zemlji EU-a omogućeno da svoje proizvode nude malim ulagačima u cijelom EU-u, pri čemu nadzor nad njima provode isključivo relevantna tijela zemlje u kojoj imaju sjedište. Direktivom o alternativnim investicijskim fondovima 2011. također je omogućeno nuditi posebne fondove profesionalnim ulagačima u cijelom EU-u. Iste je godine Europska unija osnovala agenciju – Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala – čija je zadaća povećati zaštitu ulagača i olakšati neometano funkcioniranje financijskih tržišta.

Tematsko izvješće br. 4/2022, „Investicijski fondovi: mjerama EU-a još nije uspostavljeno istinsko jedinstveno tržište koje bi donosilo koristi ulagačima”, dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu). Cilj je ove revizije doprinijeti povećanju djelotvornosti i učinkovitosti financijskog nadzora i zaštite ulagača u EU-u.

Sud predstavlja svoja tematska izvješća Europskom parlamentu i Vijeću EU-a, kao i drugim zainteresiranim stranama, kao što su nacionalni parlamenti, dionici u predmetnom sektoru i predstavnici civilnog društva. Velika većina preporuka koje Sud iznosi u svojim izvješćima provede se u djelo.

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547